

KESTVUSRATSUTAMISE VÖISTLUSVÄLJAK ja seal toimuv tegevus

Kestvusratsutamisevõistlus toimub rajal, mis võib olla kuni 160 km pikk. Põhiline tehakse seal: ratsutatakse, hooldatakse-kastetakse, joodetakse, isegi söödetakse. Suur osa võistlusest, ja olgem ausad – publikule huvitavam osa – toimub aga ühes kohas. See on veterinaarkontrolli-, hooldus- ning puhkeala.

ANNE ROHTLA

Kestvusratsutamisevõistlusi peetakse väga erinevaid – alates kohalikest vähese võistlejate arvu ja lühemate distantsidega võistlustest rahvusvaheliste tiitlivõistlusteni, kuhu on kohale tulnud kogu maailma paremik. Võistlejate arv küündib seal sadadeni ja veterinaarkontrolli traaviradade kõrval kõrgub rahvast täis tribüün.

Veterinaarala planeerimine

Iga võistluse korraldaja planeerib vetala paigutuse vastavalt oma võimalustele. Koostöös võistluste korraldaja, peakohtuniku, veterinaari ja korrapidajaga võetakse vastu otsus parima lahenduse kohta. Leitakse sobiv ala, mille saab vetülevaatuse jaoks piirata ja millel oleks eraldi sisse- ja väljapääs ning võimalikult tasase maaga löik traavi näitamiseks.

Skandinaaviamaades püütakse traav võimaluse korral lasta esitada asfaldil, et võimalikud liikumisvead kindlalt välja peilida. Paljudel suurvõistlustel kasutatakse traaviks väga hea muruga siledaid väljakuid, mis on jagatud radadeks. Traavirada peab olema sile, reljeefilt tasane, vähemalt 40 m pikk.

Pöördekohas võib olla mõni objekt, mille ümber pööratakse, näiteks lillepott. Kui seda pole, peaks traaviraja tagumine ots olema piiratud.

Kohalikel võistlustel piisab, kui vetkontrolli jaoks on piiratud hobuste arvu arvestades sobiva suurusega plats, kus avaus sisse ja väljapääsuks. Kohal on tavaliselt üks veterar ja tema korraldab oma töö ise. Tippvõistluse korralduskomitee alustab ettevalmistusi juba mitu kuud või isegi aasta enne võistlust.

Ka võistluse läbiviijate arv oleneb võistluse tasemest. Suurematel võistlustel on korrapidaja, kes suunab võistlejaid veterinaaride juurde. Igal arstil on kaasas kirjutaja. Mõned võistlused on traditsioonilised ja sama skeemi järgi toimitakse aastast aastasse.

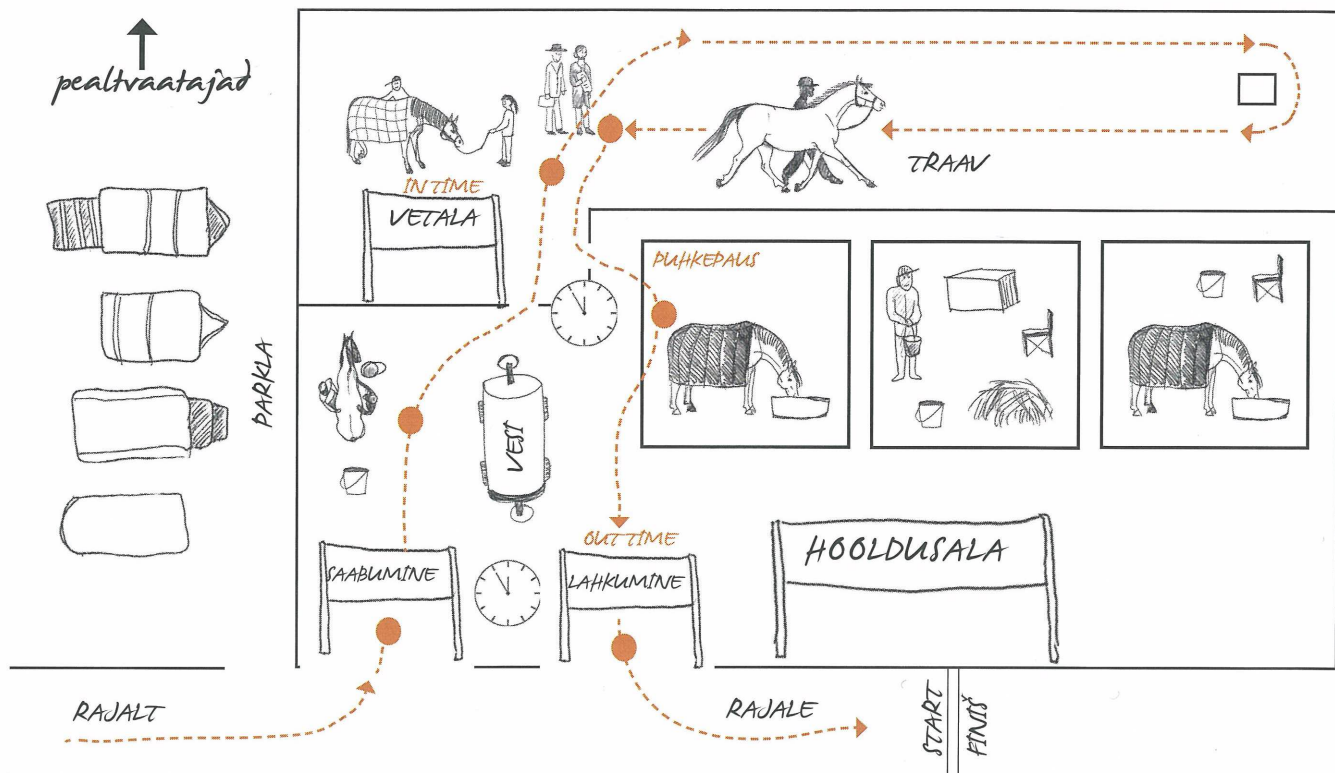
Rahvusvahelistel ja FEI kalendrisse kuuluvatel võistlustel on korraldus täpsem ja reglementeeritum kui kohalikel. Registreerimine võistlustele toimub juhendis antud ajal. Vahel saadetakse võistlejatele ümbrik vajaliku materjaliga posti teel koju. Tavaliselt saab selle kätte võistluspaigas asuvas sekretariaadis stardimaksu tasudes. Ümbrikus on võistluse ajakava, rajakaart,

tallide, hooldusalade jms paigutuse plaan, vahel ka võistlust tutvustav brošüür, startijate nimekiri, käepaelad tallipääsuks ratsutajale ja kahele hooldajale, rinnanumber (vahel ainult ratsutajale, vahel ka ühele hooldajale, kes hobust vetkontrollis esitleb).

Mida uurida enne võistlust

Võistluspaika saabudes tasuks püüda kõik kohad läbi käia ja endale logistika selgeks teha. Kui tekib küsimusi, saab küsida sekretariaadist või ringiliikuvatelt korraldajatelt. Abi on ka teiste võistlejatega suhtlemisest. Võistluspäevaks peab asi selge olema, et ekslemise peale aega ei kuluku.

Kui ei ole ette määratud võistlejate hoolduspaiku, on kasulik uurida, kus oleks kõige mõistlikum oma punkt üles sättida. Parim oleks leida koht, kus hobusel midagi süüa oleks ning lähedal oleks ruumi jalutamiseks. Ilmast sõltub, kas hinnas on varjulisem või päikselisem koht. Kuigi tavaliselt antakse ette kellaeg, mil algab hoolduspunktide ülespanemine, võib vahel juba varem mõne eseme abil mingi koha „kinni panna“. Siin on teiste võistlejate hooldetiimide jälgimisest kasu. Kui

pealtvaatajad

võistlus on korraldatud nii, et kõik vet punktid on ühes kohas, saab juba varakult varjualuse üles panna (kui on vihmaoht ja kui väga tugevat tuult ei ole).

Kui tegemist on pika ja raske võistlusega, on hobuse hooldamiseks vajaliku kraami hulk suur. Hollandis võistlemas olles olid meie kõrval hooldealas inglased, kellel lisaks tavapärasele kraamile oli näiteks kohale toodud suur jääkirst, kust võeti jääd hobuse jalgade jahutamiseks.

Kuigi vett on vaja pidevalt juurde tuua, peavad hoolduspunkti pidevalt olemas olema täis veeämbrid, söök, hein, korjatud rohi, tekid, sadulatekid, sadulapuu, kott igaks-juhaks-tagavara-varustusega, vahetusriideid (võib olla, et autod peavad jääma kaugele). Inimestele kulub ära mõni matkatool, söök-jook. Kui on karta vihma, peab olema võimalus rajale minnes kõik vajalik vihmakindla materjaliga katta. Võistluseelisel päeval toimub hobuse võistluseelne vetkontroll. Võrreldakse hobuse vastavust passis kirjapanduga, tehakse kindlaks tema tervislik seisund ning valmisolek sooritada raske pingutus.

Rajakoosolek

Võistluseelisel õhtul toimub rajakoosolek. Seal viibimine ja teraselt kuulamine on hädavajalik. Kui välisvõistlustel tekib keeleprobleeme, tasub paluda kellelgi tõlkida. Kõik võistlused on milleski erinevad ja korraldajatel on nõudmised, mida võistlejad peavad teadma. Rada võetakse tavaliselt kaardi abil üksipulgi läbi, seletatakse märgistamise põhimõtted, soovitatakse, kuidas mõnel kindlal lõigul sõita. Kord näiteks paluti ühe teatud talu eest sammus läbi minna, sest omanik, kes oli puudega inimene, oli palunud korraldajatel lasta tal rahulikult

kõiki hobuseid vaadata. Vahel tuleb maaomaniku tahtel mõnel teesosal sammu sõita, et teed säästa. Sellistest nõudmistest tuleb kindlasti kinni pidada, vastasel juhul võib korraldajal maaomanikega probleeme tekkida ja võistluse toimumine edaspidi kahtluse alla sattuda.

Kui miski on jäänud segaseks, tasub see kindlasti koosolekul üle küsida ja kuulata ka teiste võistlejate küsimusi-märkusi. Vahel kuuleb midagi niisugust, millele ise ei osanudki tähelepanu pöörata.

Enne starti peaks püüdma endale selgeks teha, kuidas toimub hobuse liikumine vetpunkti võistluse ajal. Kuna pika distantsi start on tavaliselt väga vara hommikul, peaks sellega tegelema eelmisel päeval.

Võistlus

Vetpunkti tuleb hobune peale esimest ringi. Kontrolli ala on piiratud lindi või nööriaga. Hobune tuleb rajalt ja liigub sisse väravast (saabumine). Sealt algab aeg 30 min (kui võistluse juhend ei määra teisiti), mille jooksul peab hobune taastuma pulsini, millega ta võib minna vetkontrolli. Aega ei panda kinni seni, kuni ratsutaja esitab oma hobuse väravas vetkontrolli. Palju abi on sellest, kui üks hooldetiimi liige tegeleb sellega, et jälgib võistleja vetkaardi liikumist (vaatab, kas märgitakse peale õige aeg) ja aja kulgemist ning annab sellest ratsutajale teada.

Hobune liigub samal ajal edasi vetkontrolli poole. Vahepealsel ajal peaks olema varem valmis seatud veeämbrid ja švammid, millega hobust jahutades saab aidata tal kiiremini taastuda. Paralleelselt toimub tema pulsi jälgimine. Võistluse algjärgus ja jahedama ilma puhul võib olla, et hobune liigub kohe sujuvalt vetkontrolli. Kui pulss korras, võib siseneda teisest väravast IN

TIME vetkontrolli, et arstid saaks ta üle vaadata. Siin mõõdetakse hobuse pulssi ehk südamelöökide sagedust, hingamissagedust, seejärel kontrollitakse selga, vaadatakse üle jalad ja sadulavöö koht. Uuritakse tema vedelikutaset vajutades igemeid, pigistades nahka ja uurides limaskesti, kuulatakse sooltehäält. Järgneb traav. Viimasel ajal tundub võistlustel, et hobuste traaviesitlus hakkab sarnanema koertenäitusele – hobused püütakse saada liikuma eriti kaunilt ja reipalt. Hobust esitleb tiimi kõige osavam „händler“.

Jooksutaja peab jätma hobuse tagasipöördel veterinaari poole, s.t pöörama ise ümber hobuse. Jooksutaja peab liikuma hobuse öla kõrval, jooks peab olema ühtlase tempoga, hobune lödva ratsme otsas. Peale traavi kontrollitakse veelkord pulssi. Veterinaarid kirjutavad leiud üles vetkaardile ja -protokollile.

Peatus ehk puhkepaus algab siis, kui ratsutaja esitab hobuse arstile. Iga peatuse pikkus on ette määratud. Vahel on juhtunud, et eriti jubea ilma puhul on lubatud hobustel puhkepausi ajal olla tallis. Nii oli näiteks Svegis 2006 aasta Põhjamaade meistrivõistlustel. Siis olid vahetult enne võistlust olnud väga kuumad ilmad ja hobuste eest väga hoolitsevate Rootsi korraldajate otsus oli selline. Lõpuks tuli tallis olla hoopis vihmavarjus. Sellistest erijuhtudest antakse teada rajakoosolekul.

Lugu on lihtsam, kui kõik vetpunktid on ühes kohas. Kui vetpunktid asuvad erinevates kohtades (nii oli eelmise aasta Põhjamaade meistrivõistlustel Taanis) on hooldetiimidel vähem aega ja rohkem pakkimist. Kui ilm ja olukord lubab, ei maksa sel juhul esimestel pausidel väga põhjalikku hoolduspunkti üles ehitada.

Pikemate distantside puhul on viimasel ajal muutunud reegliks, et distantsi teise poole puhkepauside pikkus on 40 minutit, kuid sinna sisse peab mahutama ka järelvetkontroll, kuhu tuleb minna 10 minutit enne väljumist. Sinna võib tavaliselt minna omal valikul kas sadulaga või ilma. Selleks, et järelvetkontrollis ilusat traavi näidata, on kindlasti vaja hobusel puhkuse ajal tekki laudjal hoida ja mitte lasta tal terve puhkepausi aja seista. Tasub jalutada ja lubada süüa vaheldumisi.

Kui järelkontroll edukalt läbitud, võib taas rajale minna. Seda tehakse värava OUT TIME kaudu. Ratsutajat eraldi keegi kutsuma ei hakka, antakse vaid teada, et „võistleja number see-ja-see võib rajale minna“. Kella peab jälgima ise.

Ajamõõtmine

Ajamõõtmiste süsteemid on võistlustel erinevad, alates suurest seinakellast või käsitsi kirjutatud siltidest kuni kassatšekkide taoliste prinditavate sedelite või

Vigade parandus

Eelmises numbris avaldatud kestvusratsutamise kalendrist jäi toimetuse süül välja üks võistlus:

10.05 – Hiiumaa lahtised MV juuniorid/noored, Koidma, korraldaja Kassari Ratsamatkad.

Vabandame!

kiipideni. Koosolekul antakse sellest teada. Eksituste vältimiseks tasub ka ise kellal silm peal hoida.

Puhkuse pikkus on 20-40 minutit, nii nagu juhendis teatatud. Väljamineku aja saab ise arvutada, kui liita vetkontrolli mineku ajale vastavalt 20-40 minutit.

Ajamõõtjad on kolmes kohas: saabumisel, väravas vetkontrolli (IN TIME) ja väljumisel (OUT TIME).

Saabumisel märgitakse aeg võistleja vetkaardile ja protokollile. Ratsutamisaeg jookseb edasi, ratsutaja kannab vetkaarti kaasas. Algab taastumiseks antud aeg. Väravas vetkontrolli (IN TIME) kirjutatakse aeg üles siis, kui ratsutaja siseneb ja palub oma hobust kontrollida. Aeg märgitakse vetkaardile ja -protokollile. Kontrollitakse aega saabumise ja IN TIME'i vahel. See aeg ei tohi ületada määratud aega (tavaliselt 30 min). Hobuse pulss peab olema taastunud nõutud tasemele (56, 60 või 64 lööki minutis). Kui see ei ole nii, antakse tavaliselt veel üks võimalus pulssi mõõtma tulla. Kui ka siis ei ole hobune taastunud, ei saa võistleja võistlust jätkata, ta diskvalifitseeritakse. Lahkumisel (OUT TIME) märgitakse aeg vetkaardile ja -protokollile. Ajamõõtja kontrollib, kas hobune on läbinud vetkontrolli ja esitatud järelkontrolliks. Kui kõik on korras, laseb ta võistleja rajale.

Ratsa- ja puhkelaagrid hobusekasvatustalus

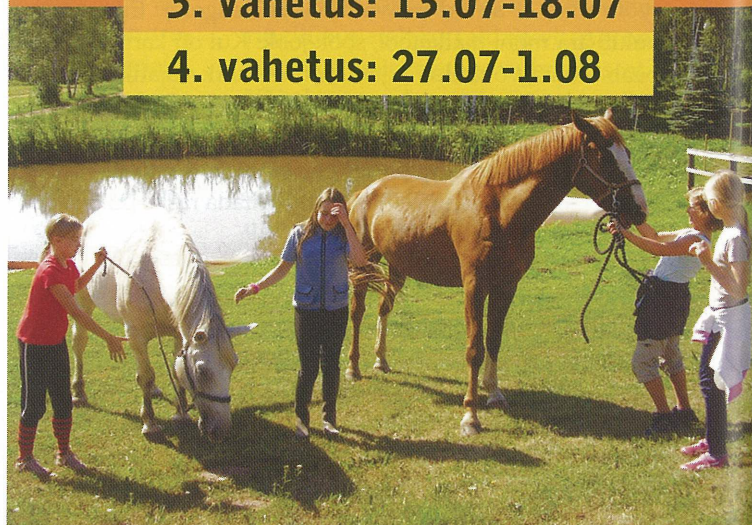
Litsenseeritud kasvatajad, kogemustega tunnihobused, 4 toidukorda, saun, ujumise võimalus, marjatalu ja varsatalli külastus.
Vahetuse hind 3000 kr.

1. vahetus: 15.06-20.06

2. vahetus: 29.06-7.07

3. vahetus: 13.07-18.07

4. vahetus: 27.07-1.08

Saksa talu, Luunja vald, Tartumaa.
Tel 513 7012, Terje Saks. E-post info@sakahobused.ee